

Folketingets sundhedsudvalg og psykiatriordførere

Psykiatriens muligheder i vurdering af farlighed

Bjørn H. Ebdrup
Professor, overlæge, ph.d.

Psykiatrisk Center Glostrup, 30. august 2022

Center for **N**europsychiatric **S**chizophrenia **R**esearch

Mental Health Centre Glostrup University of Copenhagen

Faculty of Health and Medical Sciences

Department of Clinical Medicine, Denmark

Twitter: @CNSR_cph

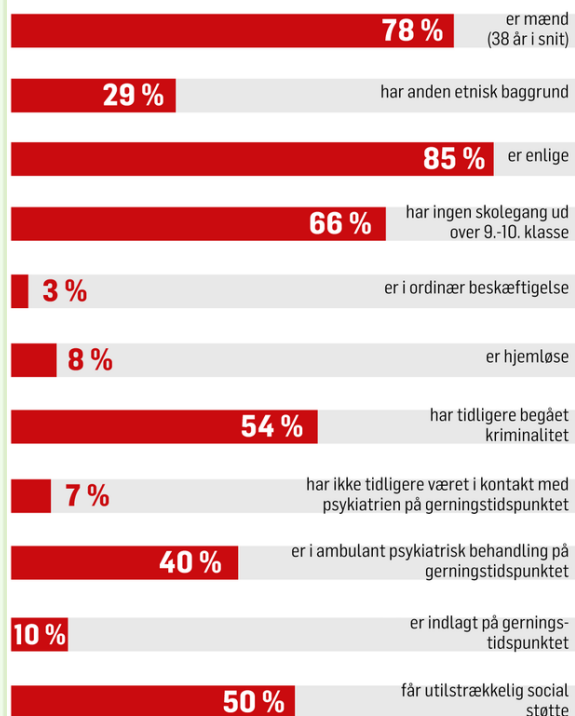
E-mail: bjorn.ebdrup@regionh.dk

Opsigtsvækkende rapport: Flere drab og drabsforsøg begået af psykisk syge kunne muligvis være undgået. Behandlingen var utilstrækkelig

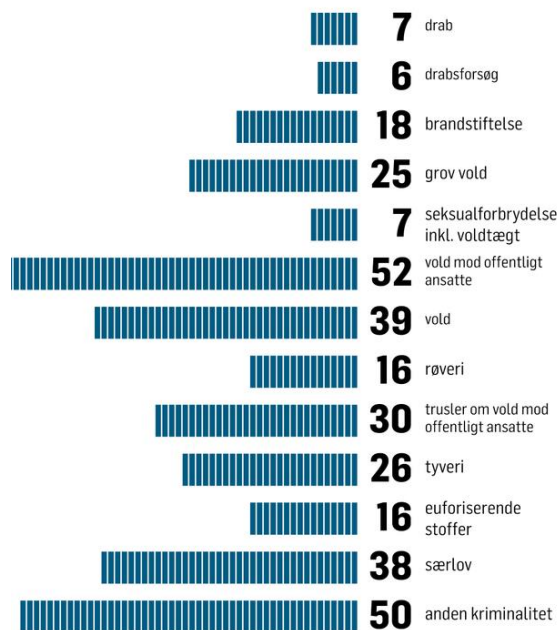
En ny rapport fra Retspsykiatrisk Klinik under Justitsministeriet tegner et dystert billede af psykiatrien. Mangelfuld behandling kædes sammen med vold og drab.

Hvem er de farlige psykisk syge?

Hvad har de gjort?

For de 218 sager angives følgende kriminalitet. (Flere personer havde begået flere typer kriminalitet)

Hvordan var den utilstrækkelige psykiatriske behandling?

162 af de 218 undersøgte havde ved gerningstidspunkt fået »utilstrækkelig psykiatrisk støtte« (Det samlede tal mere end 162, da der kan være flere grunde til utilstrækkelig psykiatrisk behandling)

Definition af tvang (Psykiatriloven)

”Anvendelse af foranstaltninger, for hvilke der ikke foreligger et informeret samtykke”

§ 2. Formålet med loven er at sikre,

- 1) at iværksættelse og gennemførelse af tvang efter denne lov sker i overensstemmelse med grundlæggende retssikkerhedsprincipper,
- 2) at indlæggelse, ophold og behandling i de tilfælde, hvor det sker uden patientens samtykke, i videst muligt omfang sker som led i at understøtte patientens muligheder for bedring, og
- 3) at tvangsanvendelse efter reglerne i denne lov i videst muligt omfang tager udgangspunkt i patientens behov og udføres med respekt for patienten og dennes værdighed.

Stk. 2. Tvang må aldrig erstatte omsorg, behandling og pleje.

Stk. 3. Patienten skal under hensyntagen til formålet med indlæggelsen og den enkeltes tilstand have mulighed for i videst muligt omfang selv at træffe beslutninger.

Stk. 4. Der skal tages størst muligt hensyn til den enkelte patients livssyn og kulturelle baggrund.

§ 4. Tvang må ikke benyttes, før der er gjort, hvad der er muligt, for at opnå patientens frivillige medvirken. Når forholdene tillader det, skal patienten have en passende betænkningstid.

Stk. 2. Anvendelsen af tvang skal stå i rimeligt forhold til det, som søges opnået herved. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes.

Frihedsberøvelse

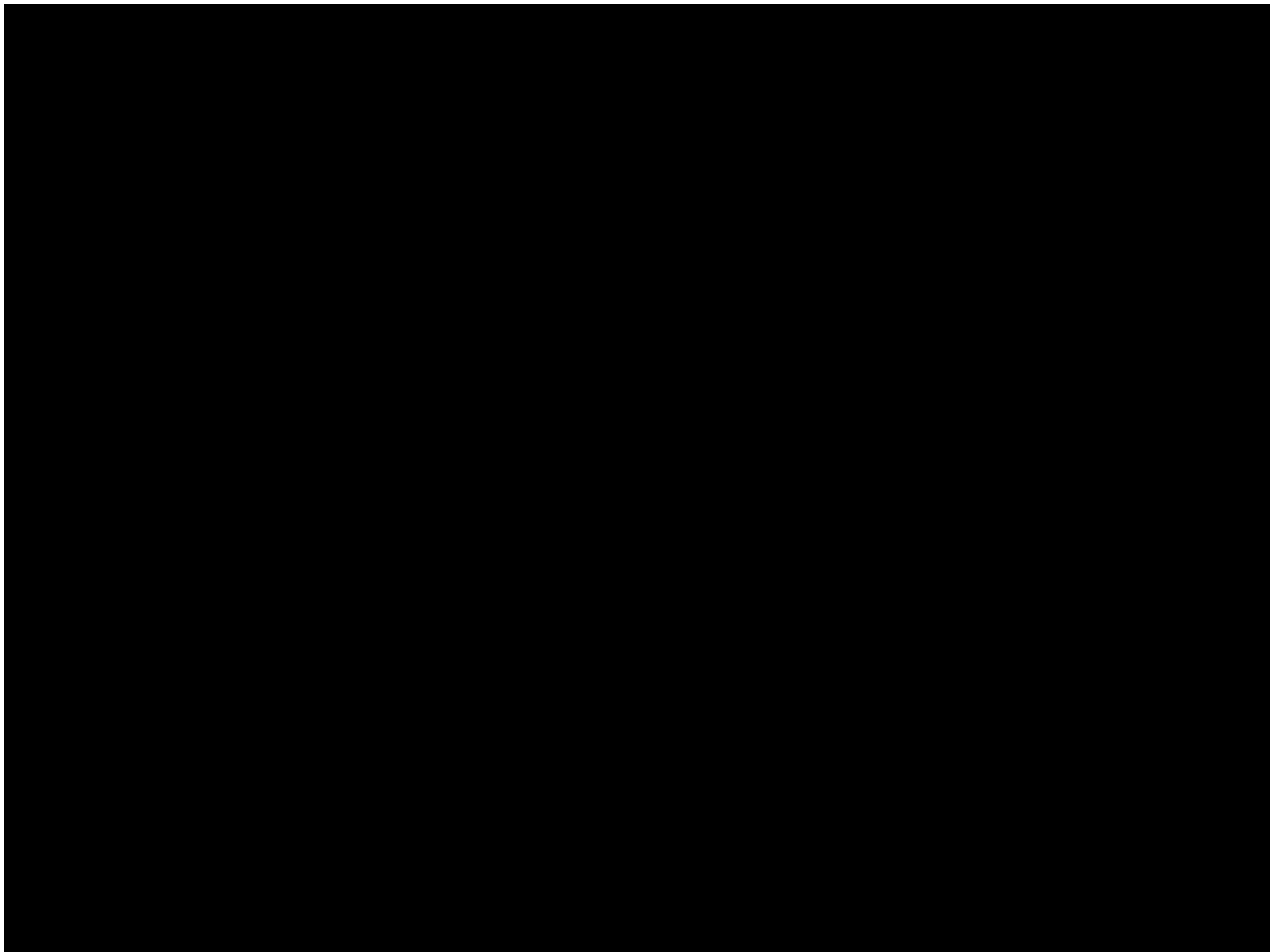
Kapitel 3

Frihedsberøvelse

§ 5. Tvangsindlæggelse, jf. §§ 6-9, eller tvangstilbageholdelse, jf. § 10, må kun finde sted, såfremt patienten er sindssyg eller befinder sig i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, og det vil være uforsvarligt ikke at frihedsberøve den pågældende med henblik på behandling, fordi:

- 1) udsigten til helbredelse eller en betydelig og afgørende bedring af tilstanden ellers vil blive væsentlig forringet eller
- 2) den pågældende frembyder en nærliggende og væsentlig fare for sig selv eller andre.

Er Gerald farlig?

Psykatri

Hvad omfatter en 'objektiv' psykiatrisk vurdering?

(~indtryk psykisk)

- Bevidsthedstilstand
 - Bevidsthedsklarhed
 - Orientering

 - Grundstemning
 - Psykomotorik
 - Anspændthed

 - Forestillingsindhold
 - Sanseoplevelser
 - Sprog

 - Intellektuelt funktionsniveau
 - Personlighedspræg
 - Kontaktform
 - *-formel*
 - *-emotional*
 - *-blik*
 - Suicidalitet: *tanker, planer, håbløshedsfølelse*
- Konklusion:*
- **Psykotisk / ikke-psykotisk**
 - **Farlig / ikke farlig (for sig selv eller andre)**

Lorem	Repellendus	Voluptate	Laborum	Tempore	Omnis	Sint
Lorem						
Nisi						
Laborum			>Lorem			
Ullam				Nisi		
Quidem				Tenetur		
					Laborum	>Lorem
					Quidem	Nisi

Indtryk psykisk (Ebdrup & Glenthøj, FADL's forlag 2015)

- **Bevidsthedstilstand** (*vågen, somnolent, sovende, komatøs*)
- **Bevidsthedsklarhed** (*klar, opmærksomhedssvækket, plumret, rodende, uklar*)
- **Orientering** (*kender tid, sted egne data, kan ikke klart redegøre for egen situation, desorienteret*)
- **Grundstemning** (*globalt forsænket, indføleligt trist, neutralt, eleveret, manisk*).
- **Psykomotorik** (*apatisk, hæmmet, rolig, påskyndet, pillende, kataton (mannieret, stereotyp eller bizar), hyperaktiv, svært motorisk urolig*).
- **Anspændthed** (*venlig, imødekommende, indifferent, anspændt, eretisk, diskussionslysten, latent aggressiv, verbal truende, fysik aggressiv, direkte personfarlig*).
- **Tematisk forestillingsindhold** (*relevant og indføleligt, affektivt farvet, underligt, usandsynligt eller 'bizart'*).
- **Sanseoplevelser** (*perceptionsforstyrrelser, hallucinationer*).
- **Sprog** (*dansk, tolkebistand nødvendig, samlet relevant, fattigt og enfoldigt, privat og indforstået (idiosynkratisk)*).
- **Kontaktform** (3 elementer):
 - **Formel kontakt** (*overholder alm konduite, patienten svarer på det adspurgte, nægter at svare, hvisker, råber, konstant talende*).
 - **Emotionel kontakt** (*samtalens emotionalitet svinger naturligt med indholdet, flad, uengageret, autistisk, devaluerende, hånlig, fjendtlig*)
 - **Blikkontakt** (*normal, upåfaldende, fraværende, stirrende, 'sort' i blikket*)
- **Suicidalitet** (*tanker, planer, håbløshedsfølelse*).

Det påhviler lægen at samle alle ovenstående informationer i to dikotome vurderinger:

- Er patienten **psykotisk** ("eller i en tilstand, der ganske må sidestilles hermed") *eller* er patienten **ikke psykotisk**?
- Er patienten **farlig** *eller* er patienten **ikke farlig** (for sig selv eller andre)?

Farlighed i psykiatrien

- **Lægefagligt skøn**
- **Komplicerende faktorer:**
 - Retssamfund – uskyldig til det modsatte er bevist
 - Frivillighed – samtykke kræves hvis habil og myndig
 - Mindste middels princip
- **Et optimalt lægefagligt skøn, kræver:**
 - Information (fra flest mulige kilder)
 - Tid
 - Ressourcer

Tak!

Center for **N**europsychiatric **S**chizophrenia **R**esearch

Mental Health Centre Glostrup University of Copenhagen

Faculty of Health and Medical Sciences

Department of Clinical Medicine, Denmark

Twitter: @CNSR_cph

E-mail: bjorn.ebdrup@regionh.dk